

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **N. I.**, zastoupené JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 11. 2019, č. j. OAM-360/ZA-ZA11-LE24-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2020, č. j. 16 Az 67/2019 – 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Průběh řízení

[1] Žalobkyně podala dne 15. 4. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany. K žádosti později (18. 4. 2019) uvedla, že je ruské národnosti, bez „politického vyznání“, je rozvedená a má jednoho syna. Není ani nebyla politicky aktivní a v České republice žije již 11 let. Při pohovoru dále sdělila, že na území České republiky se synem nejprve pobývali oprávněně. Po ruské anexi Krymu však přišli o podporu (nájem) z bytu na Krymu (obývají jej ruští důstojníci) a nepodařilo se jim si prodloužit vízum. Na Krym se nemůže vrátit, nemá tam již kde bydlet. Synovi hrozí odvod do armády, neboť jakmile dosáhl zletilosti, začali jej hledat. Po dosažení zletilosti platí totiž povinnost dostavit se na vojenskou správu. Žalobkyně by proti nastoupení syna do armády protestovala, což by také mohlo ohrozit její život.

[2] Na Ukrajině byla žalobkyně naposledy v roce 2010, žádné potíže se státními orgány tam neměla. Kdyby přesídlili se synem do jiné části Ukrajiny, hrozily by jim značné ekonomické problémy. Dále poukazovala na to, že v oblasti původu má značně zpřetrhané vazby a nemůže se tam vrátit. Stát navíc vnitřně přesídleným osobám neposkytuje dostatečnou pomoc. V zemi původu by tedy byla bezdomovcem.

[3] Žalovaný vydal dne 29. 11. 2019 rozhodnutí, kterým žalobkyni mezinárodní ochranu v žádné formě neudělil.

[4] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu u městského soudu, který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Z podkladů zjistil, že na Ukrajině existují a jsou implementovány programy, které mají zajišťovat pomoc vnitřně přesídleným osobám. Žalobkyně nezmínila žádnou konkrétní překážku, která by měla vnitřnímu přesídlení bránit. Zároveň ani nezpochybnila relevanci opatřených podkladů. Žádná skutečnost, která by žalobkyni v přesídlení bránila, nebyla ani žalovaným zjištěna. Žalobkyně je dospělá, zdravá, není vysokého věku, nemá žádné zvláštní potřeby a má zletilého syna. Soud nepopírá její obtížnou situaci, která může spočívat ve zhoršení ekonomické a sociální situace, jakož i související možné celkové zhoršení životní úrovně. Je si též vědom obtíží s hledáním bydlení, zaměstnání a vytvářením nového zázemí. Tyto důvody však nejsou relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany, neboť účelem azylového řízení není sanovat ekonomické či sociální poměry v zemi žadatele. Žalobkyně sice pobývá na území ČR již delší dobu, toto však též není relevantním důvodem, ani důvodem zvláštního zřetele hodným. Další pobyt na území měla řešit cestou zákona o pobytu cizinců a nikoli prostřednictvím mimořádného institutu mezinárodní ochrany v reakci na správní vyhoštění. Žalobkyně nebyla politicky aktivní a neměla v zemi původu žádné problémy se státními orgány.

[5] Žalobkyně může se synem využít vnitřní přesídlení, a v tom případě se nemusí obávat toho, že by její syn byl nucen vstoupit do armády Ruské federace. Vojenská služba na Ukrajině je povinná, avšak trest za její nenastoupení hrozí až v případě, kdy si dotýčný převezme povolávací rozkaz, jak se v případě jejího syna však nestalo. Kromě toho do bojů jsou nyní nasazováni výhradně dobrovolníci nebo profesionální vojáci, na Ukrajině rovněž existuje možnost náhradní vojenské služby.

[6] Soud uzavřel, že žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav, přičemž přihlédl ke všemu, co v řízení vyšlo najevo, a uspokojivým způsobem své rozhodnutí odůvodnil. Přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu; žalovaný tak postupoval v souladu se zákonem, opatřil si dostatečné podklady pro rozhodnutí, zjistil všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu, pečlivě přihlížel ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, a provedl důkazy, které byly potřebné ke zjištění skutkového stavu věci. Všemi zjištěnými okolnostmi se žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečným způsobem objektivně zabýval a uspokojivě odůvodnil, proč se v případě žalobkyně nejedná o důvody pro udělení mezinárodní ochrany.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného k ní

[7] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Dle stěžovatelky došlo k porušení § 14 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neboť jí prezentované důvody podle jejího názoru, jsou relevantní pro udělení humanitárního azylu, respektive doplňkové ochrany. Domnívá se, že jí v případě návratu

hrozí vážná újma spočívající především v bezvýchodnosti životní situace na Ukrajině, která dopadá i na jejího syna.

[9] Dále poukazuje na to, že sice ozbrojený konflikt na Ukrajině se netýká celého území, avšak dopadá na jeho významnou část. Sama pochází z Krymu, tedy oblasti, kde ukrajinská vláda podle ní nemá kontrolu. Vycestování do domovského státu by v jejím případě postrádalo smysl, neboť území, včetně jejího nemovitého majetku, bylo zabráno cizím státem. Pokud by se uchýlila do jiné části země původu, ocitla by se zcela bez zázemí – stal by se z ní bezdomovec.

[10] S ohledem na výše uvedené a s přihlédnutím k tomu, že významnou část svého života pobývá v České republice, by bylo nehumánní po ní chtít, aby se vrátila zpět do země původu, kde bude čelit sociálnímu vyloučení, útrapám a při návratu na Krym i ohrožení na životě.

[11] S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, č. 1840/2009 Sb. NSS, poukazuje na to, že jí hrozí azylově relevantní újma, jak z pozice pouhého civilisty, tak i z pozice brance.

[12] Žalovaný nepovažuje kasační stížnost za důvodnou. Odkázal na závěry soudu, se kterými se plně ztotožňuje a přílohou ke svému vyjádření soudu zaslal Informaci OAMP ze dne 20. 4. 2020 k vnitřně vysídleným osobám na Ukrajině. Kasační stížnost navíc nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, navrhuje proto, aby ji Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost (případně ji pro nedůvodnost zamítl).

III. Posouzení kasační stížnosti

[13] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[14] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Přesahem vlastních zájmů, který ve věcech mezinárodní ochrany jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud také nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatelky je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu nebo byly řešeny rozdílně. Přijatelná může být kasační stížnost také tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu

hmotného či procesního práva. K tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 Azs 11/2013 - 18, ze dne 19. 6. 2013, č. j. 7 Azs 13/2014 - 52, a ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 30, č. 933/2006 Sb. NSS.

[15] Lze tedy shrnout, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[16] Stěžovatelka neuvedla, v čem přesah vlastních zájmů spatřuje. Nejvyšší správní soud v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelky ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení, neshledal. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatelka ve své argumentaci nevyložila žádné důvody, které by svědčily pro odklon od této judikatury.

[17] Městský soud správně vycházel z toho, že na Ukrajině je vnitřní přesídlení možné. Je-li vnitřní přesídlení možné, má přednost před uplatněním institutu mezinárodní ochrany (srov. usnesení ze dne 2. 7. 2019, č. j. 5 Azs 27/2019 - 40 a v něm citovaná rozhodnutí). Z novějších rozhodnutí Nejvyššího správního soudu podporují závěr o možnosti vnitřního přesídlení na Ukrajině např. usnesení ze dne 5. 1. 2017, č. j. 10 Azs 222/2016 - 48, ze dne 24. 5. 2017, č. j. 2 Azs 59/2017 - 27, ze dne 14. 6. 2017, č. j. 9 Azs 75/2017 - 41, ze dne 10. 7. 2018, č. j. 6 Azs 50/2018 - 31, či ze dne 15. 11. 2018, č. j. 1 Azs 188/2018 - 29. V posledně zmíněném usnesení byl žadatel o mezinárodní ochranu také z Krymu a byl etnickým Rusem.

[18] Důvody, pro které stěžovatelka shledává nehumánní její návrat do země původu, spatřuje ve zhoršení ekonomické a sociální situace. Institut mezinárodní ochrany však není a nikdy nebyl nástrojem k řešení nepříznivé osobní či ekonomické situace žadatele (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2018, č. j. 5 Azs 37/2018 - 33). Právo na mezinárodní ochranu založené na mezinárodních úmluvách totiž v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde se pokusí začít nový život odpovídající jejím představám, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel (popřípadě též jeho rodinný příslušník) ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě existují-li jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „nehumánní“ mezinárodní ochranu neudělit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005 - 60). Tyto okolnosti neshledal u stěžovatelky ani žalovaný, ani městský soud. Stěžovatelka pak se závěry městského soudu k žalobním bodům totožným s kasačními námitkami v kasační stížnosti výslovně ani nepolemizuje. Nejvyšší správní soud pak těmito závěry městského soudu následujícím jeho ustálenou judikaturu nemá co vytknout.

[19] Jde-li o poukaz stěžovatelky na prokázání ozbrojeného konfliktu na Ukrajině v souvislosti s jejím posledním bydlištěm na Krymu, je nutno ji odkázat na možnost

vnitřního přesídlení. Vyhoštění, resp. vycestování do země původu, není spjato s příkazem vycestovat do konkrétního místa, ale toliko do země původu. Je-li pak možnost vnitřního přesídlení v zemi původu možná, přičemž stěžovatelka závěry městského soudu o této možnosti výslovně nezpochybnila, nelze hovořit o hrozbě azylově relevantní újmy.

[20] Obecně je branná povinnost legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovaná i v mezinárodním měřítku, a povinnost služby v armádě při mobilizaci (případně trest za její nesplnění) rozhodně nelze bez dalšího považovat za azylově relevantní (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2017, č. j. 6 Azs 263/2016 – 30). Se stejným výsledkem byla posouzena azylová irelevantnost branné povinnosti například také v usneseních ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 – 43, ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 – 34, ze dne 31. 8. 2016, č. j. 2 Azs 141/2016 – 32, nebo ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016 – 34. Branná povinnost se v projednávané věci týká syna stěžovatelky (nikoliv jí samotné). Uvádí-li stěžovatelka, že jí hrozí azylově relevantní újma s ohledem na to, že by protestovala proti tomu, aby její syn vykonal službu v armádě, jde o velice nekonkrétní tvrzení, jež není věrohodně doloženo žádnými důkazy. Městský soud v této souvislosti poukázal na řadu scénářů, které při návratu stěžovatelky do země původu mohou nastat (srov. bod [33] rozsudku). V žádném z nich však azylově relevantní újmu neshledal. Stěžovatelka tyto závěry městského soudu v kasační stížnosti nikterak nezpochybňuje.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s, podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2020

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu